رویش روان شناسی، سال۹ ، شماره ۱۱، شماره پیاپی ۵۶، بهمن ۱۳۹۹
Rooyesh-e-Ravanshenasi,9(11), 2021

نقش واسطه‌ای دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت

The Mediating Role of Emotion Regulation Difficulties in the Relationship between Family Communication Patterns with Tendency toward High-Risk Behaviors and Internet Addiction

مهسا نظری
دانشجوی کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات، علوم انسانی و اجتماعی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
مژگان لطفی (نویسنده مسئول)
استادیار، گروه سلامت روان، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان(انستیتو روانپزشکی تهران)، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.
مهدی امینی
استادیار، گروه اعتیاد، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان(انستیتو روانپزشکی تهران)، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

Mahsa Nazari
M.A. student in Clinical Psychology, Department of Psychology, Faculty of Literature, Humanities and Social Science, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
Mozhgan Lotfi *
Assistant Professor, Department of Mental Health, School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
lotfi.mo@iums.ac.ir
Mahdi Amini
Assistant Professor, Department of Addiction, School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش واسطه‌ای دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت انجام شد. جامعه‌ی آماری شامل تمام دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران‌جنوب در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. از میان آن‌ها ۲۲۰ نفر به صورت در دسترس وارد پژوهش شدند و پرسش‌نامه‌ی الگوهای ارتباطی خانواده، دشواری‌های تنظیم هیجان، خطرپذیری جوانان و اعتیاد به اینترنت را تکمیل کردند. تجزیه‌وتحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و روش مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. یافته‌ها حاکی از این بود که دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین جهت‌گیری همنوایی الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای کامل ایفا می کند؛ اما در رابطه بین جهت‌گیری گفت‌وشنود الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای ندارد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که جهت‌گیری همنوایی از طریق دشواری‌های تنظیم هیجان در ایجاد گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت موثر است.

واژه‌های کلیدی: الگوهای ارتباطی خانواده، دشواری‌های تنظیم هیجان، گرایش به رفتارهای پرخطر، اعتیاد به اینترنت.

Abstract

This study aimed to investigate the mediating role of emotion regulation difficulties in the relationship between family communication patterns with the tendency toward high-risk behaviors and internet addiction. The statistical population included all students of the Azad University South Tehran Branch in the 1397-98 academic year. Using the convenience sampling method, 220 students entered the study and completed the Family Communication Patterns questionnaire, Difficulties in Emotion Regulation Scale, Youth Risk-Taking Scale, and Internet Addiction Test. Data were analyzed using the Pearson correlation coefficient and the Structural Equation Modeling method .The results indicated that emotion regulation difficulties play a fully mediating role in the relationship between the conformity orientation of family communication patterns with a tendency toward high-risk behaviors and internet addiction, but don't have a mediating role in the relationship between the conversation orientation of family communication patterns with a tendency toward high-risk behaviors and internet addiction. So it could be concluded that the conformity orientation is effective in creating a tendency toward high-risk behaviors and internet addiction through emotion regulation difficulties.

Keywords: *Family Communication Patterns, Emotion Regulation Difficulties, Tendency toward High-Risk Behaviors, Internet Addiction*

نوع مقاله : پژوهشی **دریافت : شهریور ۹۹** **پذیرش: آبان ۹۹** **ویرایش نهایی : بهمن ۹۹**

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]

[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

مقدمه

در سال‌های اخیر یکی از مواردی که به عنوان عاملی تهدیدکننده برای سلامت از سوی نهادهای مختلف مورد توجه قرارگرفته؛ شیوع رفتارهای پرخطر[۱] در بین اقشار مختلف جامعه است (قاسمی و شریفی، ۱۳۹۶). رفتارهای پرخطر به رفتارهایی گفته می‌شود که ایمنی فرد و در بعضی موارد هم ایمنی سایر افراد را به خطر می‌اندازد (بونینو، کاتلینو و سیایرانو[۲]، ۲۰۰۵). مهم‌ترین رفتارهای پرخطر را از نظر فراوانی می‌توان مصرف الکل و تنباکو، فعالیت جنسی ناایمن، رانندگی خطرناک و خشونت بین‌فردی دانست (بویر[۳]، ۲۰۰۶).

یکی دیگر از آسیب‌های مهم اجتماعی که جامعه امروز با آن روبه‌روست، اعتیاد به اینترنت[۴] است؛ که اهمیت آن به دلیل آسیب‌های فراوان و گسترده‌ای که دارد؛ کمتر از اعتیاد به مواد مخدر نیست (ولفلینگ[۵]، ۲۰۱۱). انجمن روان شناسی آمریکا اعتیاد به اینترنت را به صورت الگوی استفاده از اینترنت که منجر به اختلال کارکرد شود و همراه با حالت‌های ناخوشایند درونی در یک بازه‌ی زمانی دو ماهه باشد؛ تعریف می‌کند و برای تشخیص آن هفت معیار ارائه می‌دهد (حداقل وجود سه معیار در در طول دو ماه): تحمل، علائم ترک، مدت زمان استفاده از اینترنت بیشتر از چیزی که در ابتدا مد نظر بوده است، تمایل مداوم برای کنترل رفتار، زمان قابل توجهی را صرف امور مرتبط با اینترنت کردن، کاهش فعالیت های اجتماعی، شغلی و تفریحی به دلیل استفاده از اینترنت، تداوم استفاده از اینترنت علی‌رغم اثرات منفی آن (پاتریک و جویس[۶]، ۲۰۰۸).

عوامل گوناگونی در ایجاد گرایش به رفتارهای پرخطر نقش دارند که از میان آن‌ها می‌توان به خانواده اشاره کرد (مکتبی، سلطانی، بواسحاقی و نوکاریزی، ۱۳۹۳). احمدی و دشت‌بزرگی (۱۳۹۶) در پژوهشی نشان دادند که الگوهای ارتباطی خانواده با آمادگی برای اعتیاد در دانش‌آموزان رابطه دارد. عرب‌نژاد، مفاخری و رنجبر (۱۳۹۷) در پژوهش خود دریافتند که انسجام خانواده به عنوان یک منبع بیرونی می‌تواند از گرایش نوجوانان به رفتارهای پرخطر به طور موثری جلوگیری کند. همچنین پژوهش‌ها حاکی از این هستند که کارکرد خانواده و تعارضات خانوادگی با اعتیاد به اینترنت مرتبطند (ین، ین، چن، چن و کو[۷]، ۲۰۰۷). پژوهش خانجانی، قنبری و نعیمی (۱۳۹۸) نشان داد که سبک‌های فرزندپروری سلطه‌گر و بی‌توجه به صورت مثبت و معنی‌داری اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کنند. در پژوهش زین[۸] و همکاران (۲۰۱۸) نتایج نشان داد که روابط خانوادگی نامناسب یکی از عوامل مرتبط با اعتیاد به اینترنت است.

از آن‌جایی که خانواده‌ها الگوی ارتباطی متفاوتی دارند و شیوه‌ی بیان افکار و احساسات اعضای خانواده از خانواده‌ای به خانواده‌ی دیگر متفاوت است؛ بررسی این الگوها به شناخت جنبه‌های مختلف عملکرد خانواده کمک می کند (کوروش نیا و لطیفیان، ۱۳۸۶). الگوهای ارتباطی خانواده[۹] نخستین بار توسط مک لئود و چفی[۱۰] در سال ۱۹۷۲ معرفی شد. اعتقاد آن‌ها بر این بود که الگوهای ارتباطی، بیشتر حاصل تجارب ناشی از تعاملات بین اعضای خانواده است؛ تا این که یک ویژگی شخصیتی باشد. سال‌ها بعد ریچی[۱۱] با بازبینی مفاهیم مطرح شده توسط مک لئود و چفی دو جهت‌گیری همنوایی[۱۲] و گفت‌وشنود[۱۳] را معرفی کرد. جهت‌گیری همنوایی به میزان سازگاری و توافق در نگرش‌ها، ارزش‌ها و باورها در بین اعضای خانواده اشاره دارد (ریچی، ۱۹۹۱). جهت‌گیری گفت‌وشنود به این موضوع اشاره می‌کند که هر یک از اعضای خانواده تا چه حد برای بیان افکار و احساسات خود تشویق می‌شود و گفت‌وگوی آزاد و حمایتی چقدر در بین اعضای خانواده جریان دارد (کوئرنر و فیتزپاتریک[۱۴]، ۲۰۰۲).

یکی از مواردی که کارکرد خانواده از طریق آن می‌تواند بر رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت در فرزندان تاثیر بگذارد، ایجاد مشکلاتی در تنظیم هیجان است. اگر سبک‌های ارتباطی خانواده ناکارآمد باشند می‌توانند منجر به بروز مشکلاتی در زمینه‌ی تنظیم هیجان فرزندان

---

[1]High-Risk Behaviors
[2]Bonino, Cattelino & Ciairano
[3]Boyer
[4]Internet Addiction
[5]Wolfling
[6]Patrick & Joyce
[7]Yen, Yen, Chen, Chen, Ko
[8]Xin
[9]Family Communication Patterns
[10]McLeod & Chaffee
[11]Ritchie
[12]Conformity Orientation
[13]Conversation Orientation
[14]Koerner & Fitzpatrick

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

شوند (سپهریان آذر، اسدی مجره، اسدنیا و فرنودی، ۱۳۹۳). پژوهش ده‌بزرگی و داوودی (۱۳۹۹) نشان داد که بین دلبستگی به والدین و دشواری‌های تنظیم هیجان[1] رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد. همچنین قائم‌پور، اسماعیلیان و سرافراز (۱۳۹۸) در پژوهش خود دریافتند که کارکرد کلی خانواده در پیش‌بینی ثبات هیجانی، خودآگاهی در ابراز هیجانات، تناسب موقعیتی ابراز هیجان، انعطاف‌پذیری هیجانی و کنترل و مدیریت هیجانات نقش معنی‌داری دارد. به دلیل این که تنظیم هیجان بخش مهمی از زندگی افراد را به خود اختصاص می‌دهد؛ تعجب‌آور نیست که دشواری‌های تنظیم هیجان می‌تواند منجر به آسیب‌های روانی شود (آمستادتر[2]، ۲۰۰۸). دشواری‌های تنظیم هیجان به فرآیندهای تنظیم هیجانی گفته می‌شود که در نهایت باعث اختلال در عملکرد تطبیقی شخص می‌شود (هوانگ[3]، ۲۰۰۶).

دشواری‌های تنظیم هیجان با دامنه‌ی وسیعی از رفتارهای ناسازگارانه مانند سوءمصرف مواد، میل به خودکشی و رفتار پرخاشگرانه در ارتباط است (محمودصالحی، افلاک سیر و محمدی، ۱۳۹۴). اصغری و میان‌آبادی (۱۳۹۷) در پژوهش خود دریافتند که دشواری‌های تنظیم هیجان نقش برجسته‌ای در ارتباط با شیوع و بروز رفتارهای پرخطر دارد. پژوهش خاکپور (۱۳۹۷) نشان داد که هرچه مهارت تنظیم هیجان در افراد بیشتر باشد گرایش به سوءمصرف مواد در آن‌ها کمتر می‌شود. اسماعیلی‌شهنا، شالچی و احمدی (۱۳۹۶) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که اگر تعاملات بین اعضای خانواده ضعیف باشد و فرزندان اجازه‌ی ابراز هیجانات خود را نداشته باشند ممکن است از اعتیاد به عنوان راهی برای تخلیه‌ی هیجانی استفاده کنند. افرادی که توانایی مدیریت هیجان‌های خود را دارند؛ در شرایط تنش‌زا می‌توانند از راهبردهای مقابله‌ای مناسب استفاده کنند. در مقابل افرادی که از مدیریت و تنظیم هیجانات خود عاجزند برای کاهش هیجانات منفی خود به سمت رفتارهای پرخطر سوق پیدا می‌کنند (پارکر، تیلور، ایستابروک، شل و وود[4]، ۲۰۰۸). همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند که یکی از عواملی که در تبیین اعتیاد به اینترنت نقش ویژه‌ای دارد دشواری‌های تنظیم هیجان است (امیری، سپهریان آذر و ناصری تمرین، ۱۳۹۴). آمندولا، اسپنسیری، گایدتی و سروتی[5] (۲۰۱۹) در پژوهشی دریافتند که نوجوانانی که دشواری بیشتری در تنظیم هیجاناتشان دارند بیشتر به استفاده‌ی افراطی از تکنولوژی دچار می‌شوند و می‌توان گفت که عدم دسترسی به راهبردهای مناسب تنظیم هیجان یک عامل خطر برای این اعتیاد است. همچنین کارائر و آکدمیر[6] (۲۰۱۹) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که نوجوانانی که دچار اعتیاد به اینترنت هستند نسبت به سایر نوجوانان، مشکلات بیشتری در شناسایی و توصیف هیجانات و احساساتشان و تنظیم هیجان دارند.

همان‌طور که ذکر شد الگوهای ارتباطی خانواده نقش مهمی در گرایش افراد به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت دارد. همچنین دشواری‌های تنظیم هیجان عاملی است که می‌تواند از الگوهای ارتباطی نامناسب خانوادگی سرچشمه بگیرد و در گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت موثر باشد. پژوهش‌های پیشین به بررسی نقش خانواده و دشواری‌های تنظیم هیجان به طور جداگانه به عنوان عواملی که می‌توانند در رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت موثر باشند پرداخته‌اند؛ اما از آن‌جایی که در هیچ پژوهشی نقش واسطه‌ای دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه‌ی بین الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت بررسی نشده است؛ و بررسی آن‌ها در قالب یک مدل می‌تواند دریچه‌ی تازه‌ای به روی پژوهش‌گران بگشاید انجام این پژوهش ضرورت پیدا می‌کند. حال پژوهش حاضر به دنبال پاسخ این مسئله است که آیا دشواری‌های تنظیم هیجان می‌تواند در رابطه‌ی بین الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتار پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای داشته باشد؟

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع پژوهش‌های همبستگی مبتنی بر مدل‌یابی معادلات ساختاری[7] بود. جامعه‌ی آماری شامل کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب بود که در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیل بودند و از میان آن‌ها ۲۲۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس وارد پژوهش شدند. به طور کلی در مدل‌یابی معادلات ساختاری حجم نمونه می‌تواند بین ۵ تا ۱۵ نمونه به ازای

[1]Emotion Regulation Difficulties
[2]Amstadter
[3]Hwang
[4]Parker, Taylor, Eastabrook, Schell& Wood
[5]Amendola, Spensieri, Guidetti & Cerutti
[6]Karaer & Akdemir
[7]Structural Equation Modeling

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

هر متغیر اندازه‌گیری شده تعیین شود (هومن، ۱۳۸۴). همچنین می‌توان گفت که در مدل‌یابی معادلات ساختاری حداقل تعداد نمونه نباید از ۲۰۰ کمتر شود (کلاین[1]، ۲۰۱۱). با توجه به مطالب بیان شده، در پژوهش حاضر با توجه به این که ۲۰ خرده‌مقیاس وجود داشت و به ازای هر کدام از آن‌ها ۱۰ نمونه در نظر گرفته شد حجم نمونه ۲۰۰ نفر تعیین گردید؛ اما با توجه به امکان ریزش نمونه‌ها، از ۲۲۰ دانشجو نمونه‌گیری شد و آن‌ها به طور داوطلبانه به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند. ملاک ورود به پژوهش مجرد بودن و عدم طلاق والدین و ملاک خروج از پژوهش مخدوش بودن پرسش‌نامه‌ها در نظرگرفته شد. از ۲۲۰ پرسش نامه‌ای که جمع‌آوری گردید ۱۳ پرسش‌نامه به دلیل مخدوش بودن و ۷ پرسش‌نامه به دلیل این که واجد شرایط لازم برای ورود به پژوهش نبودند حذف گردیدند و تحلیل با ۲۰۰ پرسش‌نامه انجام شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی از دو نرم‌افزار SPSS 22 و AMOS 24 استفاده شد. در بخش توصیفی از شاخص‌هایی مانند فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در بخش استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون و روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد.

ابزار سنجش

پرسش‌نامه‌ی تجدیدنظرشده‌ی الگوهای‌ارتباطی‌خانواده[2](RFCP) : این پرسش‌نامه توسط فیتزپاتریک و ریچی در سال ۱۹۹۴ طراحی شد و یک ابزار خودسنجی است که میزان موافقت یا عدم موافقت پاسخ‌دهنده را با ۲۶ سوال در دامنه‌ای ۵ درجه‌ای مورد سوال قرار می‌دهد. نمره ۴ معادل "کاملا موافقم" و نمره ۰ معادل "کاملا مخالفم" در نظر گرفته می‌شود. ۱۵ سوال اول مربوط به جهت‌گیری گفت‌وشنود و ۱۱ سوال بعدی مربوط به جهت‌گیری همنوایی است. نمره‌ی بیشتر در هر بعد به این معنا است که آزمودنی در خانواده‌ی خود جهت‌گیری گفت‌وشنود یا همنوایی بیشتری را ادراک می‌کند. این پرسش‌نامه در دو نسخه‌ی متفاوت تهیه شده است. نسخه‌ی اول برداشت والدین را از رفتارهای ارتباطی خانواده ارزیابی می‌کند و نسخه‌ی دوم برداشت فرزندان را مورد بررسی قرار می‌دهد (کوروش نیا و لطیفیان، ۱۳۸۶). به اعتقاد کوئرنر و فیتزپاتریک (۲۰۰۲) این ابزار روایی محتوایی، ملاکی و سازه‌ای خوبی دارد. ضریب پایایی به روش بازآزمایی برای جهت‌گیری گفت‌وشنود ۰/۹۹ و برای جهت‌گیری همنوایی در دامنه ی ۰/۷۳ تا ۰/۹۳ گزارش شده است. در پژوهش کوروش‌نیا و لطیفیان (۱۳۸۶) اعتبار این ابزار به وسیله‌ی ضریب آلفای کرونباخ برای جهت‌گیری گفت‌وشنود ۰/۸۷ و برای جهت‌گیری همنوایی ۰/۸۱ به دست آمد.

پرسش‌نامه‌ی دشواری‌های تنظیم هیجان[3](DERS): این پرسش‌نامه توسط گرتز و روئمر[4] (۲۰۰۴) ساخته شده است و دارای ۳۶ سوال و شش خرده‌مقیاس عدم پذیرش هیجان‌های منفی، دشواری در انجام رفتارهای هدفمند، دشواری در مهار رفتارهای تکانشی، فقدان آگاهی هیجانی، دستیابی محدود به راهبردهای اثربخش تنظیم هیجان و فقدان شفافیت هیجانی است. گستره‌ی پاسخ‌ها در مقیاس لیکرت ۱ تا ۵ قرار می‌گیرد (۱ به معنای "خیلی به ندرت" و ۵ به معنای "تقریبا همیشه"). مقیاس دارای یک نمره‌ی کلی است که از جمع نمرات کلیه‌ی سوالات به دست می‌آید؛ و همچنین شش نمره که مربوط به خرده‌مقیاس‌ها هستند. نمرات بالاتر به معنای دشواری بیشتر در تنظیم هیجان است. گرتز و روئمر (۲۰۰۴) بیان کردند که این مقیاس از همسانی درونی بالایی (۰/۹۳) برخوردار است و هر شش خرده‌مقیاس این ابزار آلفای کرونباخ بالای ۰/۸۰ دارند. خانزاده، سعیدیان، حسین‌چاری و ادریسی (۱۳۹۱) ضرایب آلفای‌کرونباخ ۰/۶۶ تا ۰/۸۸ را برای هر یک از خرده مقیاس‌ها محاسبه کردند. همچنین نتایج پایایی آزمون-بازآزمون پس از یک هفته برای هر یک از خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۷۹ تا ۰/۹۱ بود.

پرسش‌نامه‌ی خطرپذیری جوانان[5]: این مقیاس توسط زاده‌محمدی، احمدآبادی، پناغی و حیدری (۱۳۹۰) ساخته شد و شامل ۵۳ سوال است و رفتار پرخطر را در شش حوزه‌ی رانندگی خطرناک، خشونت، سیگار، مواد مخدر، الکل و خطرپذیری جنسی می‌سنجد. نمره‌گذاری در طیف لیکرت از ۰ تا ۴ انجام می‌شود (۰ به معنای "کاملا مخالفم" و ۴ به معنای "کاملا موافقم"). هر چه نمره‌ی فرد در یک خرده‌مقیاس بیشتر شود؛ نشان‌دهنده‌ی خطرپذیری بیشتر در آن خرده‌مقیاس است. نمره‌ی کل گرایش به رفتارهای پرخطر بر اساس مجموع نمرات شش خرده‌مقیاس به دست می‌آید. زاده‌محمدی و همکاران (۱۳۹۰) برای تحلیل عامل‌های مقیاس از روش تحلیل مولفه‌های اصلی و چرخش غیرمتعامد پروماکس استفاده کردند. آزمون کفایت نمونه‌گیری کایزر-مایر-اولکین برابر با ۰/۹۳ و در سطح مطلوب و آزمون

[1]Kline
[2]Revised Family Communication Pattern
[3]Difficulties in Emotion Regulation Scale
[4]Gratz & Roemer
[5]Iranian Youth Risk-Taking Scale

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

کرویت بارتلت از نظر آماری معنادار بود. همچنین آن‌ها میزان آلفای کرونباخ را برای مقیاس کل خطرپذیری ۰/۹۳، خرده‌مقیاس گرایش به الکل ۰/۹۳، گرایش به رانندگی خطرناک ۰/۸۸، گرایش به سیگار ۰/۹۱، گرایش به مواد مخدر ۰/۸۳، گرایش به خطرپذیری جنسی ۰/۸۵ و گرایش به خشونت ۰/۷۷ محاسبه کردند.

پرسش‌نامه‌ی اعتیاد به اینترنت[1](IAT): این پرسش‌نامه توسط یانگ[2] در سال ۱۹۹۸ تدوین شده است. دارای ۲۰ سوال است و بر روی مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از ۱ تا ۵ نمره گذاری می‌شود (۱ به معنای "گاهی اوقات" و ۵ به معنای "همیشه"). دامنه‌ی نمرات بین بیست تا صد است و هر چه نمره بالاتر باشد نشان‌دهنده‌ی اعتیاد بیشتر به اینترنت است. یانگ (۱۹۹۸) اعتبار درونی آزمون را بالاتر از ۰/۹۲ گزارش و تاکید کرده است که آزمون قابلیت تشخیص بالینی افراد معتاد به اینترنت را دارد. ویدیانتو و مک‌موران[3] (۲۰۰۴) روایی صوری این آزمون را بسیار بالا دانستند و از طریق تحلیل عاملی شش عامل مهم بودن اینترنت، استفاده‌ی بیش از حد، غفلت در وظایف، انتظار، فقدان کنترل و غفلت در زندگی اجتماعی را برای آن به دست آوردند. همچنین علوی و همکاران (۱۳۸۹) اعتبار آزمون را به وسیله‌ی بازآزمایی و دونیمه کردن به ترتیب ۰/۸۲ و ۰/۷۲ به دست آوردند و بر روایی محتوایی آن تاکید کردند.

یافته‌ها

۶۵/۵ درصد گروه نمونه (۱۳۱ نفر) دختر و ۳۴/۵ درصد آن (۶۹ نفر) پسر بودند. دامنه سنی آن‌ها بین ۱۸ تا ۳۳ سال و میانگین سنی ۲۱ سال بود. ۲۳/۵ درصد از آن‌ها شاغل و ۷۶/۵ درصد فاقد شغل بودند. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرها نمایش داده شده است.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
جهت‌گیری گفت و شنود	۳۷/۰۶	۱۱/۱۴
جهت‌گیری همنوایی	۱۹/۲۸	۱۰/۷۵
دشواری‌های تنظیم هیجان	۹۲/۲۳	۲۴/۰۶
گرایش به رفتارهای پرخطر	۶۳/۹۸	۳۶/۱۴
اعتیاد به اینترنت	۵۱/۵۳	۱۶/۹۱

برای بررسی رابطه‌ی بین متغیرها از همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج در جدول ۲ قابل مشاهده است. همان‌طور که در جدول ۲ مشخص است بین تمامی متغیرها به غیر از جهت‌گیری گفت‌وشنود و گرایش به رفتارهای پرخطر رابطه معنادار در سطح P<۰/۰۱ وجود دارد.

جدول ۲: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	جهت‌گیری گفت‌و-شنود	جهت‌گیری همنوایی	دشواری‌های هیجان	تنظیم	گرایش‌به‌رفتارهای پرخطر	اعتیاد به اینترنت
جهت‌گیری گفت و شنود	۱					
چهت‌گیری همنوایی	-۰/۳۶**	۱				
دشواری‌های تنظیم هیجان	-۰/۲۳**	۰/۳۶**	۱			
گرایش‌به رفتارهای پرخطر	-۰/۱۳	۰/۳۲**	۰/۳۴**		۱	
اعتیاد به اینترنت	-۰/۲۴**	۰/۳۹**	۰/۵۶**		۰/۴۶**	۱

**P<۰/۰۱

برای بررسی نقش واسطه‌ای دشواری‌های تنظیم هیجان از تحلیل عاملی تاییدی و مدل‌یابی معادلات ساختاری با استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی استفاده شد. در این مدل جهت‌گیری گفت‌وشنود و همنوایی به عنوان متغیرهای برون‌زاد، دشواری‌های تنظیم هیجان

[1]Internet Addiction Test
[2]Young
[3]Widyanto & McMuran

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

به عنوان متغیر واسطه‌ای و متغیرهای گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت به عنوان متغیرهای درون‌زاد در نظر گرفته شدند. ابتدا به منظور بررسی این که مدل مفهومی پژوهش برازش خوبی دارد از شاخص‌های برازش استفاده شد که نتیجه‌ی آن در جدول ۳ ارائه شده است. میزان قابل قبول برای شاخص نسبت مجذور خی به درجه‌ی آزادی (CMIN/df) کمتر از ۳ و شاخص‌های نیکویی برازش (GFI)، برازش افزایشی (IFI) و برازش تطبیقی (CFI) بیشتر از ۰/۹ است. شاخص برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) اگر کمتر از ۰/۰۵ باشد برازش مدل بسیار مطلوب و اگر کمتر از ۰/۰۸ باشد مطلوب است و شاخص ریشه میانگین مجذور باقی مانده (RMR) هر چقدر به صفر نزدیک‌تر باشد مدل از برازش بهتری برخوردار است. همان‌طور که در جدول مشخص است مدل اولیه مقداری با برازش مطلوب فاصله داشت که پس از اندکی اصلاح به برازش قابل قبول و مطلوبی رسید.

جدول ۳: شاخص‌های برازش مدل

شاخص برازش	RMSEA	CFI	RMR	IFI	GFI	CMIN/df
مقدار شاخص قبل از اصلاح	۰/۱۰	۰/۸۲	۷/۳	۰/۸۳	۰/۷۹	۳/۱۵
مقدار شاخص بعد از اصلاح	۰/۰۶	۰/۹۴	۲/۲۹	۰/۹۲	۰/۸۷	۲/۰۱

شکل ۱ نتایج حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری را نشان می‌دهد.

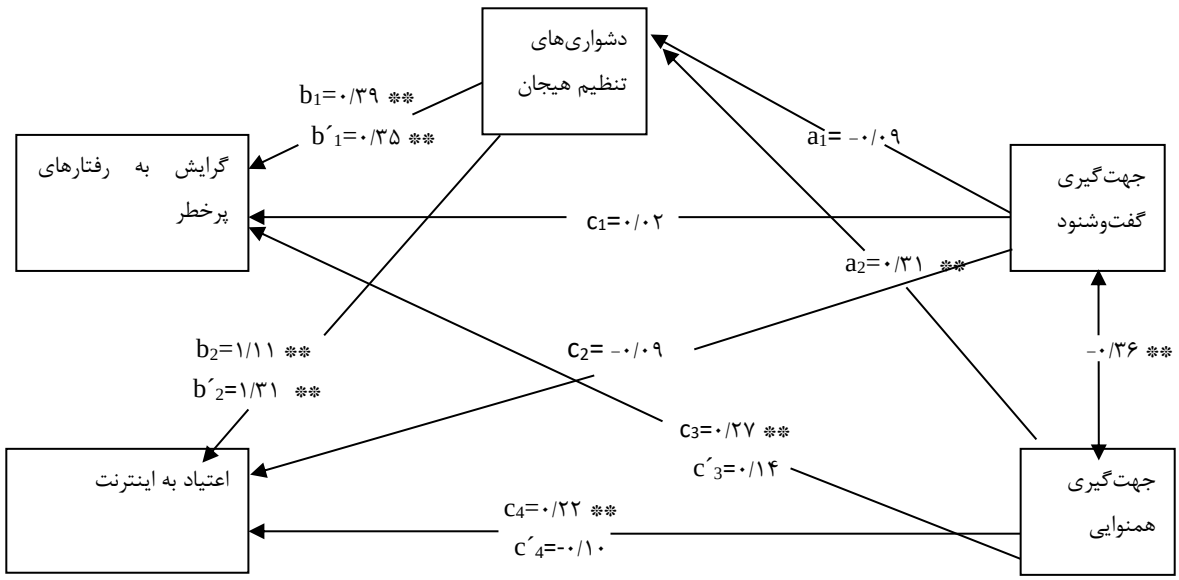

شکل ۱: مدل ساختاری پژوهش همراه با ضرایب استاندارد (P<۰/۰۱ **)

همان‌طور که در شکل ۱ مشخص است مسیرهای مستقیم جهت‌گیری گفت‌وشنود-گرایش به رفتارهای پرخطر (c_1) و جهت‌گیری گفت‌وشنود- اعتیاد به اینترنت (c_2) معنی‌دار نیستند. همچنین مسیرهای غیرمستقیم جهت‌گیری گفت‌وشنود-گرایش به رفتارهای پرخطر و جهت‌گیری گفت‌وشنود-اعتیاد به اینترنت از طریق دشواری‌های تنظیم هیجان به عنوان متغیر واسطه‌ای (یعنی مسیرهای a_1-b_1 و -a_1 b_2) معنی‌دار نیستند. در این حالت اگرچه مسیرهای b_1 و b_2 معنی‌دار هستند؛ اما به دلیل عدم معنی‌داری مسیر a_1 ، مسیر غیرمستقیم فاقد معنی‌داری کلی است. بنابراین به طورکلی نه تنها مسیر مستقیم جهت‌گیری گفت‌وشنود-گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت معنی‌دار نیست بلکه مسیر غیرمستقیم آن‌ها از طریق دشواری‌های تنظیم هیجان به عنوان متغیر واسطه‌ای هم معنی‌دار نگردید.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

مسیرهای مستقیم جهت‌گیری همنوایی-گرایش به رفتارهای پرخطر (c_3) و جهت‌گیری همنوایی-اعتیاد به اینترنت (c_4) در سطح p<۰/۰۱ معنی‌دارند و مسیرهای غیرمستقیم جهت‌گیری همنوایی-گرایش به رفتارهای پرخطر و جهت‌گیری همنوایی-اعتیاد به اینترنت از طریق دشواری‌های تنظیم هیجان (یعنی مسیرهای a_1-b'_1 و a_2-b'_2) نیز هر دو در سطح p<۰/۰۱ معنی‌دار هستند. در حالت کلی با در نظر گرفتن متغیر واسطه‌ای در مدل، مسیرهای c'_3 و c'_4 معنی‌دار نمی‌شوند و این بدین معنی است که دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه‌ی بین جهت‌گیری همنوایی با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای کامل دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی نقش واسطه‌ای دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه‌ی بین الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت انجام گرفت. نتایج حاصل از تحلیل همبستگی نشان داد که جهت‌گیری همنوایی الگوهای ارتباطی خانواده با دشواری‌های تنظیم هیجان، گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت رابطه‌ی مثبت معنی‌دار دارد و نتایج حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری حاکی از این بود که دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه‌ی بین جهت‌گیری همنوایی الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند. این یافته‌ها با نتایج حاصل از پژوهش‌های قائم‌پور و همکاران (۱۳۹۸)، احمدی و دشت‌بزرگی (۱۳۹۶)، کارائر و آکدمیر (۲۰۱۹)، زین و همکاران (۲۰۱۸) و اسماعیلی شهنا و همکاران (۱۳۹۶) همسو بودند. یافته‌ی دیگر پژوهش این بود که جهت‌گیری گفت‌و شنود الگوهای ارتباطی خانواده با دشواری‌های تنظیم هیجان و اعتیاد به اینترنت رابطه‌ی منفی معنی‌دار دارد که این یافته‌ها همسو با نتایج حاصل از پژوهش‌های ده‌بزرگی و داوودی (۱۳۹۹)، زین و همکاران (۲۰۱۸) و خانجانی و همکاران (۱۳۹۸) بودند. همچنین نتایج حاکی از این بود که بین جهت‌گیری گفت‌وشنود الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش به رفتارهای پرخطر رابطه‌ی معنی‌داری وجود ندارد و دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین جهت‌گیری گفت‌وشنود الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای ایفا نمی‌کند. این یافته‌ها با نتایج حاصل از پژوهش‌های عرب‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷) و احمدی و دشت‌بزرگی (۱۳۹۶) ناهمسو بودند.

در تبیین نقش واسطه‌ای دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین جهت‌گیری همنوایی الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت می‌توان بیان کرد که والدین اولین الگوی فرزندان برای یادگیری مهارت‌های تنظیم هیجان هستند و از طریق ابراز و بیان هیجان‌های خود و واکنش مناسب نشان دادن نسبت به هیجانات فرزندانشان در رشد هیجانی آن‌ها اثرگذارند (عسگرپور، کربلایی محمد میگونی و تقی لو، ۱۳۹۴). بیان‌گری هیجانات در خانواده با خلق فرصت‌هایی برای فرزندان در جهت این که تجارب هیجانی خود را مورد بحث قرار دهند؛ در یاد دادن روش‌های سازگارانه‌ی تنظیم هیجان به آن‌ها نقش مهمی ایفا می‌کند (کمپبل –سیلز، بارلو، براون و هافمن[1]، ۲۰۰۶). جهت‌گیری همنوایی به میزان تاکید خانواده بر همسانی ارزش‌ها، عقاید و نگرش‌ها اشاره دارد (کوئرنر و مکی[2]، ۲۰۰۴) و منعکس‌کننده‌ی اطاعت فرزندان از والدین و وابستگی اعضا به یکدیگر است (کاگاوا[3]، ۲۰۰۸). همنوایی بالا با ساختار خانواده‌های سنتی که دارای سلسله‌مراتب هستند ارتباط دارد. در این خانواده‌ها روابط درون خانواده اهمیت بیشتری نسبت به روابط بیرون خانواده دارد و فرزندان مطابق میل والدین رفتار و علائق خود را فدای علائق والدین می‌کنند (کوئستن[4]، ۲۰۰۴). در خانواده‌هایی با همنوایی زیاد که فضایی آزاد برای ابراز عقاید افراد وجود ندارد و اعضای خانواده نمی‌توانند هیجانات خود را به راحتی بروز دهند و در مورد آن‌ها صحبت کنند؛ فرزندان گرفتار مشکلات هیجانی می‌شوند (ریسی، جوانمرد، شجاعی، احمدزاده و نعیمیان‌منفرد، ۲۰۱۳). افرادی که نمی‌توانند با تجارب هیجانی خود کنار بیایند، درک کمتری از هیجانات خود دارند و توانایی ابراز مناسب هیجاناتشان را ندارند؛ کمتر می‌توانند بر هیجانات منفی خود غلبه کنند و برای تسکین و کاهش این احساسات منفی به سمت رفتار پرخطر گرایش پیدا می‌کنند (محمدی، تنها و رحمانی، ۱۳۹۴). همچنین ممکن است این افراد در مواجهه با شرایط استرس‌زا برای کاهش هیجانات منفی خود دچار استفاده‌ی افراطی از اینترنت و اعتیاد به آن شوند (یلدیز[5]، ۲۰۱۷). ریورز[6] و همکاران (۲۰۱۳) اعتقاد دارند که بسیاری از رفتارهای پرخطر مانند سوء مصرف

[1]Campbell-sills, Barlow, Brown & Hofman
[2]Koerner& Maki
[3]Kagawa
[4]Koesten
[5]Yildiz
[6]Rivers

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

مواد، رفتارهای خشونت‌آمیز و رفتارهای جنسی پرخطر می‌توانند نتایج تصمیماتی باشند که افراد در مواجهه با شرایط استرس‌زا و دشوار اتخاذ می‌کنند. در واقع می‌توان گفت رفتارهای پرخطر ابزاری برای فراموشی موقتی تجارب هیجانی منفی در افرادی است که توانایی درک صحیح و مدیریت هیجاناتشان را ندارند (ویس، سالیوان و تال[1]، ۲۰۱۵).

در مورد رابطه‌ی منفی معنی‌داری که بین جهت‌گیری گفت‌وشنود الگوهای ارتباطی خانواده با دشواری‌های تنظیم هیجان و اعتیاد به اینترنت دیده شد می‌توان اذعان داشت که جهت‌گیری گفت‌وشنود به این وضعیت اشاره می‌کند که خانواده تا چه حد می‌تواند فضایی گرم و پذیرا برای اعضای خود ایجاد کند که اعضا برای شرکت در بحث و تبادل نظر آزادانه و راحت درباره‌ی موضوعات مختلف مشتاق شوند. در خانواده‌هایی با گفت‌وشنود بالا اعضا به راحتی با یکدیگر تعامل می‌کنند و افکار و احساسات شخصی خود را با هم به اشتراک می‌گذارند و تصمیمات خانوادگی با هم‌فکری تمام اعضا گرفته می‌شود (فیتزپاتریک، ۲۰۰۴). بنابراین در خانواده‌هایی با گفت‌وشنود بالا که والدین افکار و احساسات خود را با فرزندانشان در میان می‌گذارند، توجه آن‌ها را به انگیزه‌ها و احساسات سایرین جلب می‌نمایند و ارتباطات خودانگیخته و آزادانه‌ای بین اعضای خانواده جریان دارد؛ فرزندان می‌آموزند که هیجانات خود و دیگران را درک کنند و توانایی ابراز هیجاناتشان را داشته باشند (صبری، البرزی و بهرامی، ۱۳۹۲). از طرفی در خانواده‌های سالم که افراد مشکلاتشان را با یاری یکدیگر حل می‌کنند، روابط عاطفی مناسبی با یکدیگر و تقسیم نقشی منصفانه‌ای دارند، بدون محدود کردن آزادی‌های یکدیگر از هم مراقبت می‌کنند و والدین نسبت به فرزندانشان کنترلی در حد متوسط دارند؛ میزان اعتیاد به اینترنت کم می‌شود؛ زیرا چنین خانواده‌هایی کارکرد سالمی دارند و شخصیت‌های سالمی را پرورش می‌دهند (سیوموس[2] و همکاران، ۲۰۱۲).

همان‌طور که ذکر شد در پژوهش حاضر بین جهت‌گیری گفت‌وشنود الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش به رفتارهای پرخطر رابطه‌ی معنی‌داری یافت نشد. در تحقیقات پیشین به نقش ارتباطات مناسب خانوادگی به عنوان عاملی که می‌تواند در عدم گرایش نوجوانان به رفتارهای پرخطر موثر باشد اشاره شده است (عرب‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۷ و احمدی و دشت‌بزرگی، ۱۳۹۶). از سوی دیگر در تعدادی از پژوهش‌ها نتایج متفاوتی دیده می‌شود. به عنوان مثال گیلمور، چن، هاس، کپاک و ربیلارد[3] (۲۰۱۱) در پژوهش خود دریافتند که گرچه ارتباطات خانوادگی می‌تواند از درگیر شدن نوجوانان در رفتارهای پرخطر جنسی جلوگیری کند؛ اما این اثرات طولانی‌مدت نیستند و با رسیدن نوجوانان به اواخر دوره‌ی نوجوانی و اوایل دوره‌ی جوانی کمرنگ می‌شوند. همچنین در پژوهش پولین و دنالت[4] (۲۰۱۲) نتایج نشان داد که نظارت والدین در جلوگیری از مصرف الکل پسران جوان اثری ندارد. با توجه به این که نتایج پژوهش‌ها در این زمینه متناقض است؛ انجام پژوهش‌های بیشتر بر روی جامعه‌ی نوجوانان و جوانان ضرورت پیدا می‌کند.

از طرفی در پژوهش حاضر دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین جهت‌گیری گفت‌وشنود الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای نداشت، در حالی که در رابطه‌ی بین جهت‌گیری همنوایی الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت نقش واسطه‌ای‌کامل ایفا می‌کرد. این موضوع می‌تواند بیانگر این نکته باشد که در مدل پژوهش تاثیر جهت‌گیری همنوایی از جهت‌گیری گفت‌وشنود بیشتر بود. در واقع می‌توان گفت بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر تاثیر همنوایی در خانواده در ایجاد دشواری‌های تنظیم هیجان و سوق دادن جوانان به سوی رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت بیشتر از تاثیر گفت‌وشنود در جلوگیری از ایجاد دشواری‌های تنظیم هیجان و گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت است.

هر پژوهشی علاوه بر نقاط قوتی که دارد، می‌تواند محدودیت‌هایی هم داشته باشد. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این بود که روش این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود؛ بنابراین نمی‌توان نتیجه‌گیری علت‌ومعلولی کرد. نتایج پژوهش صرفا قابل تعمیم به دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب است و تعمیم آن به جوامع دیگر باید با احتیاط صورت گیرد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه بوده و ممکن است برخی افراد از ارائه‌ی پاسخ واقعی خودداری کرده باشند. با توجه به تعداد زیاد سوالات پرسش‌نامه‌ها امکان دارد بعضی اشخاص با عجله و بی‌دقت به آن‌ها پاسخ داده باشند. توصیه می‌شود در پژوهش‌های آتی جهت افزایش تعمیم پذیری، به بررسی مدل پژوهش حاضر در سایر جوامع پرداخته شود.

در پایان نتایج پژوهش نشان داد که جهت‌گیری همنوایی از طریق دشواری‌های تنظیم هیجان می‌تواند در ایجاد گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت موثر باشد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود برای والدین آموزش‌هایی در زمینه‌ی به کارگیری الگوهای ارتباطی مناسب

[1]Weiss, Sullivan & Tull
[2]Siomos
[3]Gillmore, Chen, Haas, Kopak& Robillard
[4]Poulin & Denault

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

و برای دانشجویان آموزش‌هایی در مورد مهارت تنظیم هیجان در نظر گرفته شود. همچنین به درمانگران توصیه می‌شود در درمان افرادی که دچار رفتارهای پرخطر یا اعتیاد به اینترنت هستند به مسئله‌ی دشواری‌های تنظیم هیجان توجه ویژه‌ای مبذول نمایند.

سپاس‌گزاری

این مقاله مستخرج از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم‌وتحقیقات تهران است. پژوهش‌گران از تمامی دانشجویان محترم شرکت‌کننده در پژوهش تشکر و قدردانی می‌نمایند.

منابع

احمدی، لادن.، و دشت بزرگی، زهرا. (۱۳۹۶). رابطه علی الگوهای ارتباطی خانواده با آمادگی برای اعتیاد با میانجی گری ویژگی شخصیتی روان رنجورخویی و باز بودن نسبت به تجربه در دانش آموزان. *فصلنامه اعتیاد پژوهی سوءمصرف مواد*، ۱۱ (۴۳)، ۲۳۵-۲۴۸.

اسماعیلی شهنا، معصومه.، شالچی، بهزاد.، و احمدی، عزت اله. (۱۳۹۶). نقش دشواری در تنظیم هیجان به عنوان متغیر میانجی در تبیین رابطه کارکرد خانواده و ارضای نیازهای بنیادین روان شناختی با اعتیادپذیری. *فصلنامه اعتیادپژوهی سوءمصرف مواد*، ۱۱ (۴۲)، ۲۲۹-۲۴۸.

اصغری، آرزو.، و میان‌آبادی، هانیه. (۱۳۹۷). نقش پیش‌بینی‌کنندگی طرحواره‌های هیجانی و دشواری در نظم‌جویی هیجان در رفتارهای پرخطر دانشجویان دختر. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۱۹ (۳)، ۱۴۰-۱۴۹.

امیری، سهراب.، سپهریان آذر، فیروزه.، و ناصری تمرین، کبری. (۱۳۹۴). نقش راهبردهای نظم جویی شناختی هیجان، تکانش گری و برون گرایی در گرایش به اعتیاد به اینترنت دانشجویان دانشگاه ارومیه در سال ۹۳. *مجله علمی پژوهان*، ۱۴ (۱)، ۱-۱۱.

خاکپور، ایمان. (۱۳۹۷). نقش سلامت معنوی، تنظیم هیجان و باورهای فراشناختی در گرایش به سوءمصرف مواد در نوجوانان. *مجله اخلاق پزشکی*، ۱۲ (۴۳)، ۱۰-۱.

خانجانی، مهدی.، قنبری، فرشته.، و نعیمی، ابراهیم. (۱۳۹۸). بررسی ارتباط کارکرد خانواده، سبک دلبستگی و سبک های تربیتی والدین با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان. *فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی دانشگاه علامه طباطبایی*، ۱۰ (۳۷)، ۱۲۱-۱۴۲.

خانزاده، مصطفی.، سعیدیان، محسن.، حسین چاری، مسعود.، و ادریسی، فروغ. (۱۳۹۱). ساختار عاملی و ویژگی های روان سنجی مقیاس دشواری در نظم بخشی هیجان. *مجله علوم رفتاری*، ۶ (۱)، ۸۷-۹۶.

ده‌بزرگی، یکتا.، و داودی، اعظم. (۱۳۹۹). نقش واسطه‌ای دشواری در تنظیم هیجان در رابطه بین دلبستگی به والدین و علائم اختلال اضطراب اجتماعی در نوجوانان دختر. *مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت*، ۷ (۱)، ۴۳-۵۶.

زاده محمدی، علی.، احمدآبادی، زهره.، پناغی، لیلی.، و حیدری، محمود. (۱۳۹۰). ساخت و هنجاریابی مقیاس خطرپذیری جوانان. *مجله ی روان شناسی*، ۱۵ (۲)، ۱۴۶-۱۲۹.

سپهریان آذر، فیروزه.، اسدی مجره، سامره.، اسدنیا، سعید.، و فرنودی، لیدا. (۱۳۹۳). رابطه سبک های دل بستگی و راهبردهای مقابله ای با دشواری های تنظیم هیجان در دوران نوجوانی. *مجله پزشکی ارومیه*، ۲۵ (۱۰)، ۹۲۲-۹۳۰.

صبری، مصطفی.، البرزی، محبوبه.، و بهرامی، محمود. (۱۳۹۲). رابطه الگوهای ارتباطی خانواده، هوش هیجانی و خلاقیت هیجانی در دانش‌آموزان دبیرستانی. *اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۹ (۲)، ۳۵-۶۳.

عرب نژاد، شادی.، مفاخری، عبداله.، و رنجبر، محمد جواد. (۱۳۹۷). نقش انسجام خانواده و خودارزشمندی در پیش بینی گرایش به رفتارهای پرخطر در دانش آموزان مقطع متوسطه اول. *مطالعات روان شناختی*، ۱۴ (۱)، ۱۴۷-۱۶۳.

عسگرپور، فاطمه.، کربلایی محمد میگونی، احمد.، تقی لو، صادق. (۱۳۹۴). نقش واسطه ای آسیب کودکی در رابطه بین سبک های فرزندپروری و تنظیم شناختی هیجان در کودکان کار. *فصلنامه روان شناسی کاربردی*،۹ (۱)، ۱۰۳-۱۲۱.

علوی، سید سلمان.، اسلامی، مهدی.، مراثی، محمدرضا.، نجفی، مصطفی.، جنتی فرد، فرشته.، و رضاپور، حسین. (۱۳۸۹). ویژگی های روان سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. *مجله علوم رفتاری*، ۴ (۳)، ۱۸۳-۱۸۹.

قائم‌پور، زینب.، اسماعیلیان، مرضیه.، و سرافراز، مهدی‌رضا. (۱۳۹۸). تنظیم هیجان در نوجوانان: نقش پیش‌بینی‌کننده کارکرد خانواده و دلبستگی. *اندیشه و رفتار در روانشناسی بالینی*، ۱۴ (۵۱)، ۱-۱۶.

قاسمی، ثریا.، و شریفی، کبیر. (۱۳۹۶). بررسی مقایسه طرحواره های ناسازگار اولیه، هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی نوجوانان دارای گرایش به رفتارهای پرخطر و نوجوانان عادی. *رویش روان شناسی*، ۶ (۴)، ۴۵-۷۲.

کوروش نیا، مریم.، و لطیفیان مرتضی. (۱۳۸۶). بررسی روایی و پایایی ابزار تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطات خانواده. *فصلنامه خانواده پژوهی*، ۳ (۱۲)، ۸۵۵-۸۷۵.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]

[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

محمدی، لیلا.، تنها، زهرا.، و رحمانی، سوده. (۱۳۹۴). رابطه بین راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و رفتارهای پرخطر به واسطه حمایت اجتماعی ادراک شده، *فصلنامه پژوهش های نوین روان شناختی*، ۱۰ (۳۹)، ۱۶۱-۱۸۷.

محمودصالحی، حدیث.، افلاک سیر، عبدالعزیز.، و محمدی، نوراله. (۱۳۹۴). بررسی نقش پیش بین دینداری در گرایش نوجوانان به رفتارهای پرخطر با واسطه گری نظم بخشی هیجانی. *مجله روان شناسی سلامت*، ۴ (۱۵)، ۸۷-۱۰۰.

مکتبی، غلامحسین.، سلطانی، عبداله.، بواسحاقی، منیژه.، و نوکاریزی، حسن. (۱۳۹۳). بررسی رابطه ی پیوندهای والدینی و ابراز وجود با رفتارهای پرخطر. *دوفصلنامه مشاوره کاربردی*، ۴ (۲)، ۶۹-۸۲.

هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۴). *مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم افزار لیزرل*. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی .

Amendola, S., Spensieri, V., Guidetti, V., & Cerutti, R. (2019). The relationship between difficulties in emotion regulation and dysfunctional technology use among adolescents. *Journal of Psychopathology, 25* (1), 10-17.

Amstadter, A. (2008). Emotion regulation and anxiety disorders. *Journal of Anxiety Disorders,*22 (2), 211-221.

Bonino, S., Cattelino, E,. Ciairano, S. (2005). Adolescents and risk: Behaviors, functions, and protective factors. New York, Springer

Boyer, T.W. (2006). The development of risk-taking : A multi-perspective review. *Developmental Review*. 26 (3), 291-345

Campbell-Sills, L., Barlow, D. H., Brown, T. A., & Hofmann, S. G. (2006). Acceptability and suppression of negative emotion in anxiety and mood disorders. *Emotion*, 6 (4), 587-595.

Fitzpatrick, M. A. (2004). Family communication patterns theory: Observations on its development and application. *Journal of Family communication*, *4*(3-4), 167-179.

Gillmore, M. R., Chen, A. C. C., Haas, S. A., Kopak, A. M., & Robillard, A. G. (2011). Do family and parenting factors in adolescence influence condom use in early adulthood in a multiethnic sample of young adults?. *Journal of youth and adolescence*, *40* (11), 1503-1518.

Gratz, K., & Roemer, L. (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion regulation scale, *Journal of psychopathology and behavioral assessment*, 26 (1), 41-54.

Hwang, J. (2006). A processing model of emotion regulation:Insights from the attachment system. *(Doctoral dissertation)*, Georgia State University, Atlanta,Georgia.

Kagawa, N. (2008). Influence of family communication pattern on adolescent's self-discrepancies and associated emotional and behavioral consequence. *(Unpublished doctoral dissertation).* University of Minnesota. Minneapolis and Saint Paul. Minnesota

Karaer, Y., & Akdemir, D. (2019). Parenting styles, perceived social support and emotion regulation in adolescents with internet addiction. *Comprehensive psychiatry*, 92, 22-27.

Kline, R. (2011). *Principles and practice of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.

Koerner, A., & Fitzpatrick, M. (2002). Understanding family communication patterns and family functioning: the role of conversation orientation and conformity orientation. *Annals of the International Communication Association*, 26 (1), 36-65.

Koerner, A. F., & Maki, L. (2004). Family communication patterns and social support in families of origin and adult children's subsequent intimate relationships. *International Association for Relationship Research Conference,* Madison, Wisconsin. 22-25.

Koesten, J. (2004). Family communication patterns, sex of subject and communication competence. *communication monographs*. 71 (2), 226-244.

Parker, J. D., Taylor, R. N., Eastabrook, J. M., Schell, S. L., & Wood, L. M. (2008). Problem gambling in adolescence*:* Relationships with Internet misuse, gaming abuse and emotional intelligence*. Journal of Personality and Individual Differences,45* (2), 174-180.

Patrick, F., & Joyce, J. (2008). Internat addiction: Recognition and intervention. *Journal of Psychiatry Nurs,* 22 (9), 59-60.

Poulin, F., & Denault, A. S. (2012). Other-sex friendships as a mediator between parental monitoring and substance use in girls and boys. *Journal of youth and adolescence*, 41 (11), 1488-1501.

Reisy, J., Javanmard, A., Shojaei, M., Ahmadzade, L., & Naeimian Monfared, P. (2013). The Meditational Role of Emotional Regulation between Family Communication Pattern and Academic Adjustment. *Journal of Educational and Management Studies*,3 (4), 337-344.

Ritchie, L.D. (1991). Family communication patterns: An epistemic analysis and conceptual reinterpretation. *Communication Research*. 18 (4), 548-565

Rivers, S. E., Brackett, M. A., Omori, M., Sickler, C., Bertoli, M. C., & Salovey, P. (2013). Emotion skills as a protective factor for risky behaviors among college students. *Journal of College Student Development, 54* (2), 172-183.

Siomos, K., Floros, G., Fisoun, V., Evaggelia, D., Farkonas, N., Sergentani, E., . . . Geroukalis, D. (2012). Evolution of Internet addiction in Greek adolescent students over a two-year period: the impact of parental bonding. *European child & adolescent psychiatry*, 21 (4), 211-219

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

Weiss, N. H., Sullivan, T. P., & Tull, M. T. (2015). Explicating the role of emotion dysregulation in risky behaviors: A review and synthesis of the literature with directions for future research and clinical practice. *Current opinion in psychology*, 3, 22-29.

Widyanto, L., & McMuran, M. (2004). The psychometric properties of the internet addiction test. *Cyberpsycholology& Behavior*,7 (4), 443-450.

Wolfling, K. (2011). Internet addiction-The new digital disorder. *European Psychiatry*. 26 (1), 1823.

Xin, M., Xing, J., Pengfei, W., Houru, L., Mengcheng, W., & Hong, Z. (2018). Online activities, prevalence of Internet addiction and risk factors related to family and school among adolescents in China. *Addictive behaviors reports*, *7*, 14-18.

Yen, Y., Yen, C.F., Chen, C. C., Chen, S. & Ko, C. (2007). Family factors of internet addiction and substance use experience in Taiwanese adolescents. *CyberPsychology & Behavior*, 10 (3), 323-329.

Young KS. (1998). Caught in the net: How to recognize the signs of internet addiction--and a winning strategy for recovery: John Wiley & Sons.

Yıldız, M. A. (2017). Emotion regulation strategies as predictors of internet addiction and smartphone addiction in adolescents. *Journal of Educational Sciences & Psychology*, 7 (1), 66-78.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]

[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-08]

[DOR: 20.1001.1.2383353.1399.9.11.6.9]